O právu útrpném.

Ukázky útrpného práva v pavilonè města Prahy a v hradè Kokořínè na na výstavè národopisné, před nimiž obecenstvo denně stává s utajeným dechem, seznamují nás s mučidlami nástroji dob minulých, jež za úpadku všeho mravního citu sloužiti měly právu k napravování vinníkův.

Není účelem této stati popisovati odporné a hrůzu vzbuzující přístroje ony, všecky ty náhubky, čepce, nože palečnice, kleště, hrušky a španělské boty atd., nýbrž poukázati k jich původu a omeziti je za výtvory našemu národu úplně cizí, z ciziny k nám zavlečené, jejichž prvé objevení se v Čechách přesně letopisy zaznamenávají.

Mučení vyšetřovaných v Čechách zaznamenávají letopisy v druhé polovici čtrnáctého století, kdy dominikánští inkvisitoři, r. 1315 do Čech uvedeni, používali ho ku přiznání viny domnělých kacířů. Dvě ukázky těchto prvních inkvisitorů u nás nalezáme na výstavě — a to skřipec s kladkou a vším ostatním v pavillonè města Prahy — a pálení vyšlýchaného hořícími pochodněmi v hradě Kokořínè, kde i natahování na skřipec až hrozně věrně jest znázorněno figurinami. Neslýchaná muka, která mučený vytrpěti musil, nedovedeme sobě dnes ani představiti a ďábelský vynález, právomocností duchovní vynalezený, zatratiti musíme s největším opovržením jako zjev největšího úpadku lidstva. Světské soudy nezůstávaly za duchovními a tělesných muk používali všudy — po pět století — táhne se tak právo útrpné listy naší kroniky, působíc jménem svým největší hrůzy a děs vymyšlením muk vždy hroznějších. Samozřejmo, že ukrutný prostředek spravedlnosti hluboko poklesávající přenášel i na vykonavatele největší opovržení—a tak stal se úřad katovský ještě odpornějším než býval dříve. Také pokud se řemesla katovského týče, zdomácnělo toto u nás jedině působením ciziny, a to sousedního Německa, odkud bylo k nám přineseno, kdy soudnictví starých Čechů podléhati počalo účinkům německým a tak hned v dobách prvního křesťanství objevuje se u nás trest smrti, který byl u Němců od nejdávnějších dob v obyčeji v nejstrašlivějších druzích.

Pohřbívání za živa, vaření v oleji nebo víně, proražení kolem, nařážení na kůl, házení do vody v zašitém pytli a jiné ukrutnosti starých Germánů uvedeny jsou ve starých zákonech jejich ve právní formě! Pro ně byli tito již dávno, i v dobách starých, pověstnými po všem tehdy evropském světě. Němci zachovali si jej po celý středověk a dlouho do věku nového, jak němečtí dějepisci vypravují.

Demokratické zřízení starých Čechů neznalo trestu smrti; největším u nich potrestáním vinníka bylo, že vyvržen byl z rodiny i kmene do světa, což stávalo se jen zlodějům, že vyhoštěni byli ze zádruhy; a proto neznali katův ani jiných zřízení, že by byli zbavovali života. Dokladem k tomu je pověst o vrahu Durinkovi, jenž Zbislava, syna Luckého knížete zabil a trestán smrtí nebyl — nýbrž mohl voliti smrt sám a také sám se oběsil. Legendy ze života svaté Ludmily vypravují, že vrah její i s bratrem svým a dětmi byli mečem trestáni, což zajisté považovati můžeme za prvé popravy mečem, styky se zemí německou k nám přenesené, která v následujících dobách vzájemných nesvárů mezi Přemyslovci účinně a neblaze k nám zasahovala. Známo, že jako prvý kat vystupuje v naší kronice sluha Vršovce, jenž nevěrnou ženu zdrábal se sám ztrestati.

Ukrutnosti při popravách v Německu od nejdávnějších dob vykonávané přecházely k nám, hromadná poprava rodu Vršovců a později kruté potrestání spiklenců proti Soběslavu I., jimž údy byly osekány oči vyloupány, jazyk uřezán a oni s přelámanými hnáty na kůly naraženi, a jiné výkony nezůstávají za pracemi katů německých, kteří je vymýšleli a u nás vykonávali, a jež, jak starý kronikář Kosmas dí, u Čechů nikdy nebyly vídány. Kromě výše uvedených inkvisitorů dominikánských, stíhajících podezřelé osoby z kacířství, bylo tak ukrutné, že za jediný měsíc r. 1318 čtrnácte kacířů bylo spáleno, když dříve strašnými mukami byli donuceni přiznati, že jsou kacíři!

Nástroje mučící staly se obyčejným prostředkem k vynucování viny na nešťastnících a kat, jenž jimi vládl, stal se ve všech kruzích osobností opovrhovanou a odpornou; musil bydleti za městem a stranit se lidí.

Nekonečné bylo by vypočítávati všechny popravy s mučením spojené, které se u nás udály, i historie pražských, jež stávaly na místech popravních; stačí připomenouti, že nástroje práva útrpného měl každý krajský soud a každé větší město, jak toho památky ještě shledáváme za doby řádění fanatismu náboženského. Světlým zjevem v tomto řádění jsou zásady kněží mírné strany husitské a Jednoty českých bratří, kteří hlásali, že člověk nemá býti trestán právem útrpným ani smrtí a známo, že když Rokycana tuto zásadu zastával na sněmu v Basileji r. 1433, vzbudila úžas u církevních otců! Počínaje stolením patnáctým mělo každé město v Čechách, hrdelním právem nadané, nejen řád k vykonávání práva útrpného, ale i zvláštní svoji mučírnu podle německého způsobu, v níž mučení dalo se po tři po sobě jdoucí dny, v nichž s obviněnými ukrutně zacházeno. V prvý den byl třikráte svržen a spuštěn dolů se skřipce, pálen v bocích a natahován, jako v den druhý, což všechno s mnohými jinými bolestmi opakovalo se dne posledního. Roku 1509 dřel kat se dvou provinilců kůži a druhové jeho několik osob na koly narazili, "kteréžto způsoby sem z Uher přineseny," dokládají staré letopisy, a to byly poprvé v Čechách provedeny tyto ukrutné popravy dle cizího vzoru. — V době války třicetileté dostaly se k nám jiné ještě způsoby mučení ze Španělska a v žádné mučírně té doby již nescházely skřipce, klády, kleště, jimiž do červena žhavými trháni byli odsouzení, řemeny k upoutání hlavy a těla, nože na dření a trhání řemenů, palečnice, zvláštní to skřipce na palce, hrušky železné, jež dávány mučeným do úst, aby křičeti nemohli, náhubky a rozmanité čepce atd., což rozmnoženo později železnými botami a jinými nástroji k mučení, jichž ukázky střední síň pavillonu města Prahy nám předvádí a mezi nimiž nescházejí ani cejchy k znamenání vyhnanců a k vypalování jim ve tvář kol a šibenic. "Relegatus Bohemiae" nazýval se cejchem poznamenaný vyhnanec.

Považme li, jak nesmírné utrpení mučený snášeti musil, když vidíme přístroje, jejichž pouhý zvuk nejděsnější představy vzbuzoval, a jež používány týraného rozumu zbavovaly, nedivíme se, že nekonečný počet obětí týrání nesnesl a zhynul na mučení, kteréž dálo se větším dílem za noci ve sklepích. Každá vrchnost měla právo používati útrpného práva při trestání svých poddaných, jak o tom doklady všady po venkově podnes nalezáme. N. L.

Domácí poklad.

D. W. Fuller z Canajoharie, N. Y., praví, že má stále Dr. King's New Discovery v domě a jeho rodina že vždy nabyla z užívání téže nejlepších výsledků; že bez léku toho býti nechce. — G. A. Dykeman, lékárník v Catskill, N. Y., praví, že Dr. King's New Discovery jest nepopíratelně nejlepším lékem proti kašli, že užíval lék ten v rodině své po osm roků a že se osvědčil. — Proč byste tudíž nezkusili lék, jenž po tak dlouho zkoušen byl jinými? Láhev na zkoušku zdarma u Goodman Drug Co., Omaha, Neb. Obyčejné láhve 50c. a $1.00. (3)

Severův Olej sv. Gottharda jest nejlepší domácí mazání proti revmatismu.

Černé Vrchy.

(Dokončení).

Vystavěním dráhy Fremont Elkhorn & Missouri Valley před deseti roky otevřen byl osadnictvu severozápadní roh Nebrasky. Až do té doby mělo se za to, že dlužno počítati veškerou tu krajinu mezi špatné pozemky — "Bad Lands" — kteréž nelze nikdy osaditi. Zřízením dráhy však seznáno, že za pruhem asi sto mil širokým, který počíná ve střední části severní Nebrasky a veškerým právem špatnými pozemky nazýván býti může, pozůstávaje z vršků sypkého písku, na nichž jen velice skrovné rostlinstvo živoří, nalezá se pak opět pruh půdy lepší, zaujímající nynější tři západní pořadí okresů, totiž Sioux, Dawes a Sheridan. Jestli se nemýlíme, byl prvním z osadníků českých v těchto končinách pan Vorel z Iowy, jehož v brzku následoval pan Kitzberger. Během roku neb dvou, po otevření dráhou rozebrány byly všechny zdejší lepší pozemky a bylo tu usazeno na 500 rodin osadníků českých. V první době líbovali si tu velice a zdálo se, že prospívají, což odzbrojilo ovšem naši nedůvěru, kterou jsme k té krajině od počátku chovali. Zkušenosti pozdější utvrdily ale přesvědčení naše, že krajina tato není tím, čím se zprvu býti zdála, neboť za těch minulých deset roků bylo tu více neúrodných než úrodných, více suchých, než dostatek vláhy majících a značný počet osadníků zdejších opustil krajinu tuto, hledaje jinde podmínek k farmaření příhodnějších. Ti, jenž tu zůstali a prospívají, přidržují se více dobytkářství, než rolničení.

Největším a nejstarším městem v těchto končinách je Chadron. Toto leží v pěkné rovině, z které na jižní straně vystupuje pásmo strání do výše několik set stop, ku západu pak černá se pásmo horské, táhnoucí se z Wyomingu. Chadron bývalo druhdy městem obchodně velice čilým, čehož důkazem jest velmi slušná výstavnost, však neúrody několika posledních let měly i tu zlopověstný účinek. Minulé jaro mluvilo se tu velmi mnoho o založení několika průmyslových závodů a občanstvo zdejší myslelo, že má je již zajištěny, však přišlo k poznání, že domnělý kapitalista měl všeho jiného hojnost, jenom ne kapitálu, který teprvé zde získat doufal a tak se neuskutečnilo nic z oněch skvělých nadějí.

V Chadron usazeno jest as tucet neb více rodin českých a většina z nich jsou 'staří Američané', někteří z nejstarších českých osadníků v Americe a muži zkušení. Takovým jest pan Vojtěch Stránský, který byl jedním z prvních osadníků českých v Kewaunee county, Wis., když tato osazovati se počala před 40 lety. Starším svobodomyslným čtenářům bude ještě v paměti, že v letech 1874 až 1876 nalezl svobodář prof. Klácel pohodlného a bezstarostného útulku v domově p. Stránského. Asi před sedmi lety opustil p. Stránský Kewaunee a sice hodlal usaditi se v Californii. Cestou do nového domova zajel si do Chadron k návštěvě švakra svého, p. Henry Štěpána, který byl prvním českým osadníkem v místě tomto a jelikož Chadron mělo tehdy svůj boom, zalíbilo se mu zde a usadil se tu. Z prvu dařilo se mu zde dobře, ale v posledních dobách zastihli p. Stránského rozličné nehody, jako nemoc a jiné, kteréž mu ovšem život v stáří jeho strpčují. Pan Štěpán drží tu po mnoho let strávní dům značných rozměrů, ač ovšem v nynějších obchodu nevalně příznivých dobách, neprospívá obchod jeho jako druhdy. Středisko společenského života českého jest snad v dílně p. Fuersta, uvědomělého to krajana, kde Čechové zdejší i okolní vesměs dostavení-ko si dávají. Pan Auštěra, který minulou zimu po nějaký čas v našem sousedním

Můžete vyléčiti

jakýkoliv druh letních nemoc., křeč, žaludeční křeče cholera morbus, průjem, úplavici atd., ať jste jakkoliv napadeni. Vyléčí je

PERRY DAVIS PAIN KILLER.

Nemusíte hledati lékaře aneb přestávati po zvětšení bolesti.

Když máte Pain Killer po ruce, jest ulevení bolesti jisté. Nečekejte až onemocníte. Kupte si láhev hned, poněvadž napadení nemocí přichází náhle a potřebuje okamžité pozornosti.

Pain Killer jest na prodej ve všech lékárnách.
Cena 25c. a 50c. láhev.

Council Bluffs bydlel, byl mi ochotným i příjemným průvodčím. Potěšením bylo mi, jednou po dlouhé době opět shledati se s p. Cílkem, druhdy občanem z Howard county, který spolu s dvaceti neb třiceti jinými krajany usazen jest v bývalé vojenské Sheridan reservaci, severně od města ležící. Všichni krajané zdejší, s nimiž jsem se setkal, závodili vespolek, aby mi pobyt několika hodin mezi sebou co možná nejvíce příjemným učinili, takže opouštěl jsem Chadron s upomínkami co nejpříjemnějšími. Nechť přijmou tímto můj nejsrdečnější za to dík. J. R.

Texas.

(Dokončení).

Krajanů, hlavně Čechomoravanů jest usazeno v Texasu kolem 75,000. Usazeni jsou nejvíce v různých okresích kolem řek Colorado a Brazos, od jich ústí až blízko k severním hranicím. Nejvíce obydleny jsou okresy Fayette, Lavaca, Colorado, Austin, Washington a Burleson. Méně pak jest jich usazeno v Bastrop, Travis, Williamson, Millmn. Bell. Falls, Mc Lennan, Wichita, Wharton, DeWitt, Caldwell, Guadelupe, Bexar a jiných. Usazeni jsou nejvíce okolo měst na farmách, v městech jest jen něco obchodníků a prodavačů v cizonárodních obchodech a tu a tam nějakých řemeslníků. Čechomoravané se přistěhovali do Texasu většinou chudí, však svou přičinlivostí si brzy pomohli k vlastním pozemkům a nyní v stáře osazených okresích jako jsou Fayette, Lavaca, Burleson a j. vlastní mnohé z nejlepších a nejvýstavnějších farem. Mezi jinonárodovci mají Čechomoravané dobré jméno a požívají téměř neobmezeného úvěru, pro svou správnost a poctivost. Krajanovi našemu každý obchodník počká a vždy se může peníze na bankách vydlužit. Když přijede chudý krajan z Evropy, obyčejně první a druhý rok chodí jen na práci, pak si pronajme farmu a několik roků se drží v nájmu. Při tom pilně pracuje a spoří, tak že za několik roků si uspoří pár set dollarů, zaopatří se dobytkem, nástroji a všemi potřebami, což v Texasu jest snadnější než jinde, poněvadž jest tam živobytí velmi laciné a přičinlivý rolník si skorem vše co k živobytí třeba na své farmě vypěstuje. Pak si koupí kus pozemku a vzdělává jej. V několika letech jest pak majitelem pěkné farmy avšce méně neodvislým. V Texasu si dosud každý může vlastním přičiněním pomoci ku svému vlastnímu pozemku, v dobré krajině, což jest v dobrých krajích severních již těžké. Dosud jest tam mnoho dobrých pozemků na prodej, kdo by však chtěl se tam usaditi, měl by se tam napřed jeti sám podívati, neb jsou tam poměry zcela jiné nežli na severu, hospodaří se tam zcela jinak a kdo tam chce zůstati, musí se tamějším poměrům více méně přispůsobiti. Jest tam usazeno mnoho krajanů ze severu a když tam jednou uvykne, líbí se tam každému a málokdo se tam odsud dosud odstěhoval pryč.

Letní choroby, průjem, koliku, zánět střev, choleru a bolesti v střevách léčí Severův lék proti choleře a průjmu. Cena 50 a 25c.

Severovy prášky proti bolení hlavy pomohou vždy. Mějte je stále po ruce.

Dráha s pohovkovými vozy DO TEXAS.

THE MK AND T MISSOURI KANSAS TEXAS RAILWAY

Wagnerovy Bufetové Spací Vozy

VOLNÉ POHOVKOVE VOZY
na všech vlacích.
Nejlepší dráha do všech míst
Kansas. Indianském území. Texasu.
Mexiku a na Tichomořském pobřeží
Jde přímo do

Denison,	Sherman,	Greenville,
Dallas,	Ft. Worth,	Hillsboro,
Waxahachie,	Waco,	Temple,
Belton,	Taylor,	Gainesville,
Lockhart,	Henrietta,	San Marcos,
La Grange,	Denton,	Alvarado,

HOUSTON, GALVESTON, AUSTIN A SAN ANTONIO.

KUPTE SI
PŘEPLAVNÍ LÍSTKY
DO ANEBO Z ČECH
za nejlevnější ceny od
J. J. Havelky
vrchního přeplavního jednatele.

Písárna otevřena v neděli od 8. do 11 h. rdne.

Adresa poštovní: **J. J Havelka,**
144 E. Van Buren st.
Chicago, Ills.
Lake Shore & Michigan Southern, R. R. Depot. Room 84.

Pravé americké.

Vystřihněte toto a pošlete nám s pinou vaší adresou a my vám pošleme ZDARMA k prohlédnutí nejlepší a jediné pravé americké hodinky, kdy za cenu tuto nabízené. Jsou 14 K. plné zlacené a pravým amer. strojkem, zaručené na 20 let a vypadají jako úplné zlaté hodinky, prodávané po $40. Prohlédněte si je na expresní úřadovně a jestli uznáte za vhodné, zaplaťte $7.50 aneb nic. Zašlete s objednávkou 50c. v kolkách pro náš elegantní $3.50 14k. pozlacený řetízek, aneb pošlete $7.50 a obdržíte jej ZDARMA. JEDNY HODINKY ZDARMA když jich koupíte aneb prodáte šest. Adresa: ROYAL MFG CO. DEPT. 49 Unity Bldg., CHICAGO, ILL. (1r

SEVERŮV BALSÁM
PRO
PLICNÍ NEDUHY
jest nejlevnější lék
proti kašli, chrapotu, katarrhu hrtanu a průdušek, nastuzení, chřipce, zánětu, bolestem v krku, počátkům souchotin a proti všem nemocím plic. Cena 50c. a 25c.
Na prodej ve všech lékárnách.
Proti zácpě berte
Severovy Pilulky pro játra
ZA 25c.
Bolesti hlavy,
nervosnost, horkost, bolesti nervové jistě a rychle vyléčí
SEVEROVY PRÁŠKY
proti bolestem hlavy a neuralgii